

(ร่าง) ธรรมนูญการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน
ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ธรรมนูญการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน
ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

เกริ่นนำ

ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ เป็นปัญหาวิกฤตที่กัดกร่อน ในสังคมไทยมานาน ทำให้ชาติต้องสูญเสียทรัพยากรอย่างมหาศาล ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ความเชื่อมั่นของประชาชน ความน่าเชื่อถือของประเทศ และมีแนวโน้ม ที่จะขยายตัวรุนแรงยิ่งขึ้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดให้รัฐมีหน้าที่วางกลไกป้องกัน ตรวจสอบและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อป้องกันการทุจริต ขณะที่**ยุทธศาสตร์ชาติ** ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประชาชนร่วมมือกันป้องกันการทุจริต เจ้าหน้าที่รัฐยึดมั่นในคุณธรรม ความสุจริตและการปราบปรามการทุจริตมีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ตรวจสอบได้ และกำหนด**แผนแม่บทการปฏิรูปประเทศ** ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ที่จะ “ส่งเสริมให้ประชาชนมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต” ส่งผลให้คดีทุจริต และประพฤติมิชอบลดลง และการดำเนินคดีทุจริตเกิดความรวดเร็ว เป็นธรรม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่ คณะทำงาน จึงได้จัดให้มีการจัดทำ “**ธรรมนูญการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน**” ตำบลบ้านมะเกลือ อำเภอมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินงาน ดังกล่าว

ส่วนที่ 1

ข้อมูลและสถานการณ์สำคัญ

ข้อมูลทั่วไปของตำบล ตำบลบ้านมะเกลือ มีประวัติความเป็นมาของตำบล แบ่งเป็น ๒ ลักษณะ คือ ตั้งตามชื่อของกำนันคนแรกที่มาปกครองตำบลบ้านมะเกลือ คือ ขุนศรีมะเกลือคราม และตั้งตามลักษณะทางกายภาพ เพราะบริเวณนี้สมัยแรกมีต้นมะเกลือปกคลุมหนาแน่นมาก จึงเรียกว่า "บ้านมะเกลือ"

ตำบลบ้านมะเกลือ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเมืองนครสวรรค์ ระยะทางห่างจากอำเภอประมาณ ๙ กิโลเมตร มีเนื้อที่ ๓๐.๕๙๒ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑๙,๑๒๐ ไร่' เขตพื้นที่

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลมหาโพธิ อำเภอเก้าเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลบางม่วง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลบางพระหลวง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ แม่น้ำปิง

อาชีพ

ประชากรในตำบลส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รับจ้างค้าขายและรับราชการ โดยเฉพาะในด้านเกษตรกรรมมีบทบาทต่อเศรษฐกิจของตำบลบ้านมะเกลืออย่างมาก เพราะสามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรได้แก่ การทำสวนมะลิ และการปลูกฝรั่ง

ค่านิยมศัพท์

1. ธรรมเนียมนี้ เรียกว่า ธรรมเนียมการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชนตำบลบ้านมะเกลือ
2. การประกาศใช้ธรรมเนียมการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน ตำบลบ้านมะเกลือ ให้มีผลตั้งแต่วันที่ 28 เดือน กรกฎาคม พ.ศ.2565

ส่วนที่ 2

ปรัชญาและแนวคิดธรรมนุญการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน

“ธรรมนุญการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน” คือ ข้อตกลงร่วม หรือ กติกาที่เป็น เจตจำนงและพันธะร่วมของชุมชน สังคม และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อเป็นกรอบ และแนวทางการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในท้องที่ของตน อย่างมีประสิทธิภาพและ ปลอดภัย รวมทั้งประชาชนสามารถนำพาตนเองได้ และมีความซื่อสัตย์สุจริต หรือเรียกว่า “การ สร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน” ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านการป้องกัน (2) ด้านการป้องปราม (3) ด้านการปราบปราม และ (4) ด้านการประชาสัมพันธ์

ภาพที่พึงประสงค์ หรือ เป้าหมายหลักในภาพรวมของธรรมนุญฉบับนี้ คือ

1. ส่งเสริมให้เครือข่ายภาคประชาชนมีบทบาทในการเสนอแนวทางและการมีส่วนร่วม ในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในท้องที่ของตน อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย
2. สนับสนุนให้ประชาชนสามารถนำพาตนเองได้ และมีความซื่อสัตย์สุจริต

ส่วนที่ 3

ทิศทางและมาตรการสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน

เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงและร่วมมือกันขององค์กรและเครือข่ายภาคประชาชน ชุมชน เพื่อดำเนินการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชนในพื้นที่ตำบลของตน บรรลุเป้าหมาย ทั้ง 4 ด้าน โดยมีมาตรการสำคัญ (ข้อตกลงร่วม) จำนวน 4 มาตรการ ดังนี้

ด้านที่ 1 การป้องกัน

เป้าหมาย (ทิศทาง) ประชาชนมีความเข้าใจปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ตระหนักถึง พิษภัย ตื่นตัว เปลี่ยนแปลงตนเอง มีความรับผิดชอบ และเข้าร่วมการป้องกันและต่อต้านการทุจริต ภายในพื้นที่ โดยจัดกิจกรรม ที่สร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ

มาตรการสำคัญ (ข้อตกลงร่วม) ประกอบด้วย

1. สร้างจิตสำนึกชุมชนต่อส่วนรวม เด็กเยาวชน ประชาชนในพื้นที่
  2. ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ศิลธรรม เพื่อให้เห็นผลประโยชน์ส่วนตน และผลประโยชน์ส่วนรวม
  3. ส่งเสริมการจัดกิจกรรม ส่งเสริมความดี เข้าวัดฟังธรรม การสวดมนต์ การมีส่วนร่วม ประชาธิปไตยในชุมชน
  4. ส่งเสริมอบรมให้ความรู้ความเข้าใจ/ชี้แนะแนวทางกับผู้นำ เยาวชน และประชาชนในเรื่องทุจริต สุจริต
  5. มีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง สร้างความเข้าใจโครงการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการ (ร่วมสอดส่องดูแล)
  6. การรักษาความสะอาดในพื้นที่ โดยชุมชนร่วมดูแลในการจัดการตนเอง และคัดแยกขยะมูลฝอยในพื้นที่
  7. ส่งเสริมเชิดชูคนดี ส่งเสริมการเข้าวัด ฟังธรรม การรักษาศีล 5 พื้นที่ดี กลไกดี สร้างเครือข่ายสอดส่องดูแลการทำความดีในพื้นที่
  8. สร้างความสามัคคีให้กับคนในชุมชนด้วยกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ กีฬา งานประเพณี ฯลฯ
  9. ให้ความรู้เรื่องความสุจริต-การทุจริตให้แก่โรงเรียน และประชาชน
  10. ปลูกฝังจริยธรรม สร้างคุณธรรมความดี
- ผู้รับผิดชอบ :** ประชาชน, กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน, บ้าน, วัด, โรงเรียน, กลุ่มอสม., อปพร., อบต.

ด้านที่ 2 การป้องกัน

เป้าหมาย (ทิศทาง) ชุมชนมีส่วนร่วมในการคิดค้นมาตรการ รูปแบบ วิธีการ เครื่องมือ และระบบที่จะทำให้ประชาชนรับรู้ได้สะดวก สร้างสรรค์ และพัฒนาระบบปกติของพื้นที่

มาตรการสำคัญ (ข้อตกลงร่วม) ประกอบด้วย

1. ส่งเสริมในเรื่องการสอดส่องดูแล ความปลอดภัยในพื้นที่
2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพิจารณาโครงการของหน่วยงานที่ลงสู่ชุมชน โดยให้ชุมชนร่วมเป็นกลไกพิจารณาโครงการ
3. จัดตั้งศูนย์ตำบลสุจริต ในการรับเรื่องร้องเรียน แจ้งข้อมูลข่าวสาร (สร้างความปลอดภัยให้ผู้ร้องเรียน) ติดตามการลงโทษของผู้กระทำความผิดให้เห็นผลชัดเจน
4. ให้ความรู้เรื่องบทลงโทษ ความรู้ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง สถานการณ์ต่างๆในชุมชน ได้แก่ การเลือกตั้ง การทำผิดกฎหมาย ฯลฯ เพื่อเฝ้าระวัง

5. จัดตั้งเครือข่ายคนในชุมชนเพื่อวางแผนการติดตามตรวจสอบโครงการภาครัฐต่าง
  6. สร้างกฎ กติกาชุมชน ในการทำความดีเพื่อเชิดชูและยกย่องความดี สร้างแรงจูงใจและมี
บทลงโทษ
  7. จัดให้มีวาระการประชุมประจำเดือน ทั้งในระดับชุมชน ตำบล อำเภอ
- ผู้รับผิดชอบ :** ประชาชน, กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน, บ้าน, วัด, โรงเรียน, กลุ่มออม. ,อปพร.
อบต., เทศบาล

ด้านที่ 3 การปราบปราม

เป้าหมาย (ทิศทาง) ชุมชนมีส่วนร่วมสร้างแบบอย่างที่ดี สร้างตัวเองให้สุจริตก่อนที่จะไป
ตรวจสอบองค์กรอื่น โดยสร้างระบบการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ ค่าใช้จ่ายที่มาจาก
งบประมาณรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภายนอก มีการพัฒนาระบบการเงินและการ
ตรวจสอบภายใน รวมทั้งการรายงานต่อสมาชิก และสาธารณะเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของ
องค์กรชุมชน ภาคประชาชน ทั้งนี้เป็นการต่อยอดจากสิ่งเดิมที่เคยทำมาก่อน

มาตรการสำคัญ (ข้อตกลงร่วม) ประกอบด้วย

1. ตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียน ติดตามการลงโทษของผู้กระทำความผิดให้เห็นผลชัดเจน สาย
ด่วน1206
  2. จัดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวัง มีศูนย์ กลไกทำงาน
  3. ตั้งกรรมการตรวจสอบโครงการเมื่อพบโครงการทุจริต ต้องหาบุคคลที่ไว้วางใจได้ หา
ช่องทางคนที่ทำทุจริต ผ่านสภาองค์กรชุมชนเพื่อแจ้งการทุจริต
  4. แจ้งเบาะแสการทุจริตผ่านกล่องรับความคิดเห็น และสื่อออนไลน์ ทวี เพจทนาย
  5. เข้าร่วมจัดทำแผน และพิจารณาโครงการต่าง ๆ ที่ลงในพื้นที่ ถ้าพบโครงการทุจริต
ต้องหาบุคคลที่ไว้วางใจได้ หาช่องทางคนที่ทำทุจริต ผ่านสภาองค์กรชุมชนเพื่อแจ้งการทุจริต
- ผู้รับผิดชอบ :** ผู้นำชุมชน, ประชาชน, ปปท., อบต., เครือข่ายป้องกันการทุจริต

ด้านที่ 4 การประชาสัมพันธ์

เป้าหมาย (ทิศทาง) เพื่อให้มีปฏิบัติการป้องกันและต่อต้านการทุจริต และประพฤติมิชอบ
ที่เกิดขึ้น โดยในเบื้องต้นต้องมีการร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุ การแก้ไขปัญหา และ
กำหนดปัญหาที่จะดำเนินการซึ่งภาคประชาชนจะเน้นบทบาทของการเฝ้าระวัง ป้องกัน และ
ต่อต้านการทุจริตตามที่กฎหมายรองรับและปลอดภัย ไม่ทำเรื่องการปราบปราม ทั้งนี้ โดยใช้การ

แจ้งเบาะแสตามกระบวนการ และช่องทางของหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่หลัก เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) และทำในนามเครือข่ายไม่ใช่บุคคล เป็นเรื่องลับไม่เปิดเผย

มาตรการสำคัญ (ข้อตกลงร่วม) ประกอบด้วย

1. สื่อสารการป้องกันการทุจริตผ่านสื่อออนไลน์ และประชาคมหมู่บ้าน
2. ประกาศเชิญชวนทำความดี
3. จัดกิจกรรมการป้องกันการทุจริตในช่วงเทศกาลสำคัญ
4. แจ้งเรียนการป้องกันการทุจริตผ่านประชาคมหมู่บ้าน
5. เสี่ยงตามสายและป้ายแจ้งเตือน
6. จัดทำสื่อต่างๆ เช่น แผ่นพับ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ
7. ตั้งกลุ่มไลน์ แจ้งสายด่วน

ผู้รับผิดชอบ : โรงเรียน, วัด, ชุมชน, กรรมการหมู่บ้าน, กลุ่มสตรี, ประชาชน, ปปท. อบต., เครือข่ายประชาชน, พระสงฆ์, อบต., กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน

ส่วนที่ 3

การขับเคลื่อนธรรมนูญสู่การปฏิบัติและการทบทวนธรรมนูญ

เพื่อให้การดำเนินการตามธรรมนูญการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน ตำบลบ้านมะเกลือ ดำเนินการบรรลุตามเป้าหมาย (ทิศทาง) และมาตรการสำคัญ (ข้อตกลงร่วม) ทั้ง 4 ด้าน จึงกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนธรรมนูญสู่การปฏิบัติและการทบทวนธรรมนูญ ไว้ดังนี้

1. ผู้รับผิดชอบในแต่ละด้านจัดทำโครงการ และ/หรือ ดำเนินกิจกรรมในชุมชนตามมาตรการสำคัญ
2. ดำเนินการสร้างการรับรู้ให้ประชาชนในตำบลร่วมกันใช้ประโยชน์จากธรรมนูญตำบล
3. เชื่อมโยงภาคส่วนต่างๆในตำบลร่วมกันขับเคลื่อนชุมชนสุจริต
4. จัดให้มีการทบทวนธรรมนูญฉบับนี้ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน อย่างน้อยทุก 2 ปี

ส่วนที่ 4
แนวทางการวัดผลสำเร็จ

เพื่อให้มีการติดตามผลการดำเนินงานและการประเมินผลการดำเนินการตามธรรมนูญการ
สร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน ตำบลบ้านมะเกลือ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิด
ประโยชน์สูงสุด จึงกำหนดแนวทางการวัดผลสำเร็จ ดังนี้

1. มีเครือข่ายภาคประชาชน องค์กรชุมชน ร่วมดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้าน
การทุจริตในระดับตำบล
  2. มีคู่มือแนวทางการมีส่วนร่วมและช่องทางการร้องเรียนของประชาชน
  3. ไม่มีเรื่องร้องเรียน หรือ ไม่มีการการทุจริตและประพฤติมิชอบในพื้นที่ตำบล
- จึงประกาศให้ทราบและยึดถือปฏิบัติร่วมกัน

ประกาศ ณ วันที่ 28 กรกฎาคม พ.ศ. 2565

ลงชื่อ.....

(นายสมพงษ์ ขุนศรีรอด)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านมะเกลือ

ลงชื่อ.....

(นายอ๊อต อุตธิสิน)

ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลบ้านมะเกลือ

ภาคผนวก

แบบฟอร์มการจัดทำแผนงาน/โครงการ ให้สอดคล้องตามกรอบทิศทางธรรมนุญ

โครงการ/ กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	กลุ่มเป้าหมาย/ ผู้รับประโยชน์	พื้นที่เป้าหมาย และช่วงเวลา ที่ดำเนินการ	องค์กร/ หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	แหล่งงบประมาณ/ การสนับสนุนที่ เกี่ยวข้อง (ภายใน/ ภายนอกพื้นที่)	มิติที่เกี่ยวข้องใน 4 ด้าน (4 ป)			
							ป้องกัน	ป้องปราม	ปราบ ปราม	ประชาสัม พันธ์
1.ประชุมคณะทำงาน	-เพื่อชี้แจงสร้างความ เข้าใจ -เพื่อให้เกิดการ ขับเคลื่อนโครงการได้ อย่างมีประสิทธิภาพ	1.ประชุมวางแผนการ ขับเคลื่อนโครงการ 2.ประเมินผลการดำเนิน กิจกรรม 3.สรุปงาน/จัดทำ เอกสาร	16 คน	12 หมู่บ้าน	สภาองค์กร ชุมชนตำบลบ้าน มะเกลือ	พอช. ปปท. ปปช.	✓	✓	✓	✓
2.การป้องกันการ ทุจริต	- การสร้างความรู้ ตระหนัก และ จิตสำนึก ที่ไม่ทนต่อ การทุจริต	1.การให้ความรู้สร้าง ความตระหนักในการ สร้างชุมชนสุจริต	112 คน	12 หมู่บ้าน	สภาองค์กร ชุมชนตำบลบ้าน มะเกลือ	พอช. ปปท. ปปช.	✓			
การป้องปราม/การเฝ้า ระวัง	- เพื่อให้เกิด คณะทำงานขับเคลื่อน การสร้างชุมชนสุจริต	1.การจัดตั้งกลไก คณะทำงาน 2.การพัฒนาเครือข่าย ระดับหมู่บ้าน	112 คน	12 หมู่บ้าน	สภาองค์กร ชุมชนตำบลบ้าน มะเกลือ	พอช. ปปท. ปปช.		✓	✓	

โครงการ/ กิจกรรม	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ	กลุ่มเป้าหมาย/ ผู้รับประโยชน์	พื้นที่เป้าหมาย และช่วงเวลา ที่ดำเนินการ	องค์กร/ หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	แหล่งงบประมาณ/ การสนับสนุนที่ เกี่ยวข้อง (ภายใน/ ภายนอกพื้นที่)	มิติที่เกี่ยวข้องใน 4 ด้าน (4 ป)			
							ป้องกัน	ป้องปราม	ปราบ ปราม	ประชาสัม พันธ์
3. การพัฒนา เครือข่าย	- เพื่อให้เกิดการ ขับเคลื่อนแผนไปสู่ การปฏิบัติ	1.การจัดตั้งศูนย์ ประสานงานเครือข่าย ชุมชนสุจริตตำบล 2.การเชื่อมโยงการทำงาน กับศูนย์ ปปท.จังหวัด นครสวรรค์ 3.การเสนอแผนต่อ หน่วยงาน	16 คน	12 หมู่บ้าน	สภาองค์กร ชุมชนตำบลบ้าน มะเกลือ	พอช. ปปท. ปปช.		✓	✓	
4. การเชื่อมโยงเครือข่าย ระดับตำบล/จังหวัด	- เพื่อให้เกิดการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้	1.การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระดับตำบล/จังหวัด	19 ตำบล	1จังหวัด	คปอ.นว.	พอช. ปปท. ปปช.				✓
5. สรุบทบทเรียน	- เพื่อหาข้อค้นพบจาก การดำเนินโครงการ	1.จัดเวทีสรุปผลการ ดำเนินงานศึกษาข้อ ค้นพบ 2.จัดทำเอกสารรายงาน	16 คน	12 หมู่บ้าน	สภาองค์กร ชุมชนตำบลบ้าน มะเกลือ	พอช. ปปท. ปปช.				✓